

01	06	11	16	21	26	31	36	41	46	51	56	61	66	71	76	81	86	91	96	00
00	05	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	94	98

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Kuntauudistus ei kehuja kerännyt

Rajun kuntauudistuksen pitäisi olla pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) johtaman kuuden puolueen hallituksen yhteinen kärkihanke. Hallituksen virkamiestyönä markkinoima karttatarjoitus ei kuitenkaan näytä kunnille kelpaavan.

Kuntaministeri Henna Virkkusen (kok.) johtama mallin esittelykierros ympäri Suomea osoitti, etteivät kunnat halua ylhäältäpäin saneltua kuntarakennetta. Virkkusen kunniaksi on kuitenkin todettava, että huolimatta kovasta vastustuksesta ja asiantuntijoiden epäilyistä koko hankkeen laillisuudesta, on Virkkusen kuitenkin uskollisesti hanketta puolustanut.

Kuntakierroksen perusteella voi päätellä, että pitää olla aikamoinen optimisti, jos uskoo hankkeen menevän esillä olevan karttatarjoituksen mukaisena läpi. Suurin osa kunnista ei vapaaehtoisesti itsenäisyystään luovu, eivätkä pakkoliitokset nykyisen hallituksen aikana tule kysymykseen, koska SDP ei pakkoliitoksia halua.

Nykyisen kuntajaon romuttamista vastustaan samaan tapaan joka puolella maata, riippumatta siitä, mitkä puolueet alueen kunnissa ovat vahvoilla ja kuinka suuria kunnat ovat. Maan hallituksen kannalta omien kannattajien kiihkeä vastustus on vähintäänkin kiusallista.

Kuntauudistuksen aluekierros päättyi keskiviikkona Helsingissä. Valtaosa Uudenmaan kunnista epäili esityksen tuomia hyötyjä. Ainoastaan Helsinki kannatti miljoonakaupungin perustamista.

Helsingin naapurit vastustivat liitosta Helsingin kanssa, koska ne pelkäävät omien vaikutusmahdollisuuksiensa ja palveluraken-teensa puolesta. Samoja asioita pelkäävät myös monet muut keskustaupunkien kehyskunnat eri puolilla maata. Maakuntakeskuksille kuntaliitokset sen sijaan sopisivat paremmin.

Oli jo etukäteen selvä, että hallituksen esittämä kuntauudistus tulee saamaan tynyn vastaanoton. Näin suurta ja perustavanlaatuista uudistusta pitäisi valmistella huomattavasti paremmin ja mahdollisimman laajalla pohjalla. Pienemmistäkin asioista on perustettu parlamentaarisia työryhmiä. Nyt uudistus päätettiin hallitusneuvotteluissa eikä kuunneltu ketään.

Uudistusta lähdettiin esittelemään ilman selkeää mallia siitä, miten sosiaali- ja terveyshuolto järjestetään ja miten keskiasteen

Pääministeri Jyrki Katainen (kok.) pitää kuntaremonttia välttämättömänä.

koulutus hoidetaan. Hallituksen kuntarakennesitys on raamit ilman mitään sisältöä.

Monet asiantuntijat ovat todenneet, ettei kuntien ikärakennetta, huoltosuhdetta ja sosiaali- ja terveysmenojen kasvua ratkaista rajoja piirtelemällä. Näihin ongelmiin täytyy ratkaisua etsiä muun muassa kuntien, valtion ja maakuntien tehtävien jaosta.

Kaikesta huolimatta kunnissa on tapahtunut viime vuosien aikana vapaaehtoisia kuntaliitoksia ja niitä tapahtuu edelleen. Kunnissa myös etsitään ratkaisuja, miten tulevaisuudessa velvoitteet hoidetaan. Oleellinen ero hallituksen esitykseen on se, että näitä töitä on tehty kuntien omista lähtökohdista ja oman harkinnan perusteella.

Hallituksen huoli kuntien taloudellisen aseman heikkenemisestä on aiheellinen. Samaan aikaan hallitus kuitenkin heikentää kuntien taloudellista pohjaa leikkaamalla valtionosuksia ja siirtämällä kunnille lisää tehtäviä.

Torstaina tehty raamiratkaisu merkitsee kunnille valtionosuuksien vähentymistä noin 260 miljoonalla eurolla. Lisäksi työtulovähennyksen ja verotuksen perusvähennyksen korottaminen vähentävät kuntien verotuloja. Tämä tarkoittaa sitä, että valtio pakottaa kunnat nostamaan veroprosenttiaan.

Kuntakierroksen perustella hallituksen on vaikea jatkaa valitsemallaan linjalla. Sanelulla ja kuntien taloutta edelleen kiristämällä ei demokraattisessa yhteiskunnassa asioita voi hoitaa.

Hallituksen kuntarakenne-esitys on raamit ilman mitään sisältöä.

Hyödyllinen oppiaine

Kotitalous eli ”köksä” on oppiaine, joka saa monet peruskoululaiset innostumaan. Paitsi, että ruuanlaitto ja kodin asioiden käsittely ovat asioita, jotka kiinnostavat nuoria, ne ovat tärkeitä myös oppilaiden sosiaalisten taitojen kehittymisen kannalta.

Kuluttajan taitojen oppiminen on nyky-yhteiskunnassa perusasia. On tärkeää tietää esimerkiksi, mistä ruoka tulee, kuka sitä tuottaa ja miten se on tuotettu. Tärkeää on oppia myös omatoimisuutta ja omien asioiden hoitamista.

Kotitaloudesta pitävät myös monet sellaiset nuoret, joilla syystä tai toisesta on vaikea keskittyä teoreettisiin asioihin. Silloin kun nuori ihminen etsii identiteettiään, hän ei aina edes jaksa vain istua paikallaan ja opiskella. Käden taitojen kehittäminen luo pohjaa myös onnistuneille teoriaopinnoille.

Kotitalousopetuksen asema on heikenty-mässä, mikäli opetus- ja kulttuuriministe-riössä valmistuneen mietinnön linjaukset käyvät toteen. Mahdollista on jopa, että kotitaloutta ei enää olisi valinnaisena aineena peruskoulun yläluokilla. Esitys on saanut sekä kotitalousopettajat että monet muut huolestumaan. Huolestuneiden joukkoon kuuluu myös MTK.

MTK on lausunut ministeriölle, että oppilaan aito mahdollisuus valita oppiaineita on turvat-tava vähintään nykyisellä tuntimäärällä ja oppi-ainetarjonnalla. Kotitaloutta ei saa syrjiä.

Suomalaista kouluopetusta on usein syytetty liian teoriapainotteiseksi. Teoria-aineissa ei ole mitään vikaa, mutta myös käden taitoja tarvitaan. Kotitalous oppiaineena on juuri sellainen aine, joka sopii kaikille nuorille.

Päätoimittaja

Lauri Kontro

Toimituspäälliköt

Jussi Martikainen

Tiina Taipale

VIERASYLIÖ

Koirista etsitään epilepsiageeniä

Suomessa on kasvatettu perinteisesti hyviä työkoiria. Suomenpystykorva on oiva linnun haukkuja, ja lapinkoira sekä lapinporokoira ovat toimineet kautta aikojen poromiesten auttavina käsinä, vaikkakin nykyisin lappilais-koiria pidetään useammin vahti- tai seurakoirina.

Näiden rotujen jalostus on tuottanut luonteeltaan työhönsä sopivia ja kaiken lisäksi kauniita koiria, mutta samalla siinä sivussa näihinkin rotuihin on kasaantunut perinnöllisiä sairauksia.

Epilepsia eli vanhan kansan kaatumatauti on yksi koirissa esiintyvistä vitsauksista. Sekä suomenpystykorvissa että lapinkoirissa on yksittäisten epileptisten tapausten lisäksi pentueita, joissa useampi yksilö sairastuu elämänsä aikana epilepsiaan. Molemmista roduista löytyy uroksia, joilla on useammassa pentueessa epileptinen jälkeläinen.

Tämä koskee useammin uroksia kuin narttuja siksi, että hyvän uroksen jälkeläismäärät ovat usein huomattavasti suuremmat kuin nartun.

Se ei johdu kasvattajien tai uroksen omistajien virheistä vaan siitä, että puhdasrotuisiin jalostuskoiriin on päässyt rikastumaan epilepsialle altis-tavia geenivirheitä pikkuhiljaa, kun saman sukuisia koiria on käytetty rodun muodostami-seen ja ylläpitämiseen.

Sama geenivirhe ihmiselläkin?

Epilepsia on myös ihmisten yleisin neurologinen sairaus ja on arvioitu, että noin 40 prosenttia epilepsioista johtuu perintötekijöistä.

Ihmisen ja koiran perimät ovat hämmästyttävän saman-kaltaisia. Nyt geenitutkijat ovat ottaneet koiramme tutkimuk-sensa kohteiksi ja näkökulma onkin osoittautunut toimivaksi. Helsingin yliopistossa ja Folk-hälsanin tutkimuskeskuksessa toimiva tutkimusryhmä on onnistunut professori Hannes Lohen johdolla tunnistamaan yhden uuden epilepsiageenin italialaisesta lagotto romagnolo -rodusta. Belgianpaimenkoirista on paikannettu kromosomi-paikka, jossa sijaitsee aiemmin tuntematon epilepsialle altistava geeni.

Lagottokasvattajat hyötyvät jo geenilöydöstä, sillä he voivat testata kantavatko jalostukseen käytetyt yksilöt tätä rodulle tyypillistä pentuiän epilepsiaa aiheuttavaa geeniä.

Samanaikaisesti lapsipoti-laista, joiden oireet ovat lähes identtiset lagottopentujen kanssa, etsitään geenivirhettä koirista tunnistetusta geenistä.

Belgianpaimenkoirien kohdalla itse geenivirhe on vielä tunnistamatta, joten geeni-testiäkään ei ole vielä tarjolla. Tutkimus on osoittanut, että belgianpaimenkoirien epilepsia on monitekijäinen tauti eli sen

”Ihmisen ja koiran perimät ovat hämmästyttävän samankaltaisia.”

puhkeamiseen vaikuttaa useampi geeni ja lisäksi mahdollisesti ympäristötekijät.

Koiranomistajilta halutaan apua
Epilepsiatutkimus jatkuu ja sitä tehdään laajalla rintamalla useassa eri rodussa ja kotimaiset rodut ovat olleet mukana alusta alkaen.

Lagottojen ja belgianpaimen-koirien tulokset vahvistavat sen, että epilepsiageeni tai oikeammin geenejä on olemassa ja osa niistä on rotukohtaisia. Tulevaisuudessa epilepsia-geenejä löytyy toivottavasti lisää, mutta siihen tarvitaan koiranomistajien apua.

Omistatko koiran, joka sairastaa epilepsiaa? Osallistu-malla tutkimukseen voit edistää sekä koirien terveyttä sekä kenties auttaa myös ihmislääketiedettä oikeiden epilepsiageenin jäljille.

Epileptinen kohtaus voi olla hyvin lievä ja mennä nopeasti ohi. Tässä erään omistajan kuvailu koiransa paikallis-alkuisesta kohtauksesta: ”Musti makasi sohalla vieressäni, yhtäkkiä nousi

rauhille omituisesti huojuen. Pidin koirasta kiinni ja Musti nosteli pakonomaisesti etutasuja istuessaan ja ”jäykisteli”. Musti jatkoi tutinaa lattialla ja yritti nyt nostella takajalko-jaankin, nojaten minuun koko ajan. Musti ei selvästi kyennyt tekemään mitään, istui suu auki ja seisova ilme päällä. Koira normalisoitui ja kohtaus oli ohi kahdessa minuutissa.”

Osalla koirista tällainen pai-kallisalkuinen kohtaus yleistyy ja tälloin omistaja näkee koiran-sa kramppaavan lattialla jalat potkien, kuola valuen ja joskus koira virtsaa tai ulostaa alleen. Tutkimusryhmää kiinnostaa sekä hyvin lievät epilepsia-tapaukset että vakavammasta sairaudesta kärsivät yksilöt.

Harmaakaihi on myös perinnöllinen
Tutkimukseen ovat tervetulleita näiden sairaiden lisäksi myös perusterveet metsästys- ja kotikoirat. Epilepsian lisäksi koiragenetiikan tutkimus-ryhmä tutkii myös muita perinnöllisiä sairauksia kuten monessa rodussa esiintyvää perinnöllistä harmaakaihia.

Sama näyte voi olla mukana useammassa tutkimusprojek-tissa. Esimerkiksi tutkija Eija Seppälän oma suomen-lapinkoira Pepe antoi veri-näytteen 3-vuotiaana vuonna 2007. Tuolloin Pepe oli perus-terve, mutta vielä liian nuori varmaksi verrokikokiraksi,

joten sen näyte tallennettiin DNA-pankkiin mahdollista myöhempää käyttöä varten.

Peellä diagnosoitiin perinnöllinen harmaakaihi 6-vuotiaana. Niinpä sen näyte on tänä päivänä mukana kaihi-tutkimuksessa. Koska se on ylittänyt keskimääräisen epilepsian puhkeamisiän, sitä voidaan käyttää myös epilepsia-tutkimuksessa terveenä verrokina.

Tutkimukseen voi osallistua lähettämällä koirastaan veri-näytteen ja sen mukana koiran terveystiedot ja omistajan yhteystiedot näytelomakkeella, joka löytyy www.koirangeenit.fi sivuilta. Näytelomakkeen ja näytteen lähetysohjeet saa myös laboratoristi (09) 191 25680.

Sekä suomenpystykorvien että lappalaiskoirien rotu-järjestöt ovat tukeneet geeni-tutkimusta merkitsevällä tavalla muun muassa keräämällä näytteitä ympäri Suomea. Seuraava ilmainen näytteenotto järjestetään Lappalaiskoirat ry:n erikoisnäyttelyssä Pellossa 31.3.–1.4.2012.

Toivottavasti moni lappilai-nen koiranomistaja koirineen piipahtaa näytteenotossa vaikka ei olisi viralliseen näyttelyyn osallistumassakaan.

EIJA SEPPÄLÄ

Kirjoittaja toimii Suomen Akate-mian tutkijatohdornia koirageneti-kan tutkimusryhmässä tutkien päi-astiasia epilepsiaa useammassa eri rodussa.

Nälkä ajoi pöllön etelään

Nivalan peltoaukealla on hämmästelty kolmen viikon ajan harvinaista vierasta. Uljas valkea on saanut lintuharrastajat liikkeelle ympäri Suomea. Tunturipöllöt harvemmin lentelevät näillä leveys-asteilla. Todennäköisesti kova talvi ja nälkä ajoivat tämän yksilön etelään. Nivalasta se löysi hyvät metsästysapajat ja päätti jäädä niille sijoille. Alueella on noin 40 yksilön peltopyykanta talviiro-kinnassa. Tunturipöllön ikuistanut **Tuomo Karsikas** havaitsi hiihtolenkillä, että ainakin kaksi lintua oli jo päätenyt pediton ruuaksi.

KOLUMNI: NIKLAS HOLMBERG

Oodi pääomalle

Pari viikkoa sitten YK kertoi, että äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisen määrä on puolittunut sitten 1990-lu-vun alun. Haihatteleksi laimattu tavoite toteutui etujassaa.

Hyviä uutisia olivat myös ilman puh-dasta juomavettä elävien määrän puolit-tuminen ja pahimpien tautiepidemioi-den kuriin saaminen.

Äärimmäisen köyhyyden rajana pidet-ty vajaa euro päivässä ei todellakaan ole paljon, eikä nälkäisten määrä ole edel-leenkään vähentynyt, vaikka suhteelli-nen osuus onkin pudonnut.

Siitä huolimatta saavutukset ovat ih-miskunnan historiassa vertaansa vailla.

Hurraa-huutoja ei suurista saavutuk-sista huolimatta ole kuulunut.

Ei edes maailman köyhen tilasta ai-na niin huolissaan olevista punavihreis-tä piireistä.

Hiljaisuudella on kuitenkin selityk-sensä.

Kurjuuden nopea häviäminen ei ole 60-luvun radikaalien ansiota. Köyhyyttä ei ole voitettu vihreiden hellimillä kehi-tysyhteistyörahoilla eikä työläisten val-lankumouksella. Ongelmia ei ratkaistu globalisaatioirrikköjen teltteleisissä eikä Attac-seuran syyskokouksessa.

Ansio satojen miljoonien ihmisten nousulle kurjuudesta kuuluu aihneille

niklas.holmberg@maaseuduntulevaisuus.fi

yritysjohtajille ja kansainväliselle finans-sipääomalle, joka etsii joka päivä tuotta-vampia kohteita.

Karl Marxin sanoin pääoma katkoo kaikki kahleet maksimoidessaan tuottoja ja etsessään uusia markkinoita.

Samalla se tuo töitä sinne missä niitä ei ole. Riisikupin pöytään ja katon pään päälle niille, joilla ei ole mitään.

Pääoma vetää sähkölinjat ja raken-taa tehtaat. Jyrää hökkelikylät ja raken-taa pilvenpiirtäjiät. Se levittää amerikka-laisen kulutuskulttuurin maailman joka kolkkaan kulttuurista tai uskonnonsta riip-pumatta.

Kapitalismi ei ole reilua. Toiset saavat euron, toiset miljardi euroa. Kaikki sa-at kuitenkin jotain.

Suurin osa köyhyyden vähenemisestä on tapahtunut Kiinassa.

Heti kun maolainen pelleily lopetet-tiin ja portit avattiin kansainväliselle pää-omalle, itse aiheutettu nälänhätä vaihtui pilvenpiirtäjiin ja kulttuurivallan-kumouksen anarkia sekunnilleen ajassa kulkeviin luotijuniin.

Afrikassa kehitys on ollut hitaampaa. Sielläkin markkinatalous tekee enemmän kuin korruptoituneille hallituksille jaettu kehitysapu.

Tekstiviestit piipaavat ajantasais-ta markkinainformaatiota afrikkalaisten viljelijöiden savimajoissa ja kalastajien

soutuveneissä. Kysyntä ja tarjonta koh-taavat ja hinta on tuottajalle reilumpi.

Selvää on, että kun työn hinta Kiinas-sa nousee riittävästi, siirtää pääoma teh-taansa Afrikkaan.

Kapitalismista puhuttaessa kaksinaismoralisilla ei ole rajoja.

Kaikki omat ja muiden ongelmat ovat aihneiden yritysjohtajien ja finanssikapi-talistien syytä. Globalisaatio vie työpaikat ja pilaa ympäristön. Köyhiä riistetään, tu-loerot kasvavat, ruoka tulee ulkomailta, ihmiset masentuvat, tiet rappeutuvat ja niin edelleen.

Samat ihmiset kuitenkin juoksevat hul-luna tarjousten perässä, ostavat halpa-ruokaa, halpalentoja, tuontitraktoreita. Ylipäättään keskivertosuomalainen käyt-tää puolet elämästään kuluttamiseen, os-tamiseen, naapurin auton kadehtimiseen, uusista hankinnoista haaveilemiseen ja hintojen ja tarjousten päivittelyyn.

Kapitalismin herkut ja halpa pavarä-kyllä kelpaa, mutta oman työpaikan pitäi-si olla suojassa kaikelta kilpailulta ja pal-kan nousta mielellään 5 prosenttia vuo-dessa.

Kuulostaa kovin kreikkalaiselta.

Globaali kapitalismi alkaa siitä, kun pappi polkaisee mopon käyntiin ja ajaa kirkonkylän S-markettiin. Tai oikeastaan jo siitä, kun hän vetää Kiinassa kudotut

pitkät kalsarit jalkaansa.

On helppo itkeä tehtaiden siirtymistä Kiinaan, mutta jos esimerkiksi vaatteen tehtäisiin vielä Suomessa, köyhillä ja kes-kituloisillakin tulisi talvella aika kylmä, tai sitten suomalaisen ompelijan palkka olisi puoli euroa tunnilla.

Kansainvälinen suurpääoma tulvi 1800-luvulla Suomeen halvan työvoiman perässä. Samalla Finlaysonit, Fazerit ja Gutzeitit muuttivat nälkää näkevän savu-piirttien Suomen eurooppalaiseksi teolli-suusmaaksi.

Kun metsäyhtiöt 2000-luvulla rajusti ul-komaille, ruikutettiin, ettei kukaan enää investoi Suomeen. Kun kaivosala kerää nyt valtavia investointeja ulkomailta Suo-meen, valitetaan, kuinka kansallissomai-suus siirtyy ulkomaisiin käsiin.

Tuskin mitään asiaa on maailmassa arvosteltu yhtä paljon kuin kapitalismia, silti kukaan ei Marxin jalkeen ole esittä-nyt sille uskottavaa vaihtoehtoa.

Kapitalismin menestys perustuu sii-hen, että markkinat myyvät sitä, mitä ih-miset haluavat ostaa.

Kaupan kassalla jokainen voi pohtia, minkälaisista kapitalismia kannattaa. Hin-talappuja tuijottaessa punnitaan ihmisen todelliset arvot.

Maailma on juuri sellainen kuin me sen kaupasta kotiin kannamme.

LEHTIKATSAUS

tan
luottamus ta
elpyi elokuussa
notkahduksesta
avalaat tote
hiu

Riskialtis jäsenäänestys

Keskusta otti Etelä-Saimaan

keskustalle lisää näkyvyyttä politiikan otsikoissa ja tilaisuuden aktivoida omaa väkeään. Jäseniä viritetään myös syksyn kunnallisvaaleihin, ja saadaan heiltä näkemystä kiinnostavim-mista teemoista niissä kampan-jointia varten.

Jäsenäänestyksen sisältö myös isoja riskejä. Se toteute-taan kunnittain urnavaalina. Kuinka hyvin 160 000 puolueen jäsentä saadaan liikkeelle, kun maaseudulla kevättöiden sesonki on parhaimmillaan? Äänestysprosentin jääminen alhaiseksi olisi noloa.

Itse puoluekokouksen kannal-takin jäsenäänestys on vähin-

tään kaksiteräinen miekka. Sen antama neuvo voi helpottaa puheenjohtajan valintaa, mutta yhtä hyvin se voi luoda painetta eriseuraisuuteen ja tulkintakiis-telyyn.”

Politiikan kuuma vuosi

Aamulehden mielestä työurien kehittäminen on hyvinvoinnin maanpuolustusta. Työurien pidentäminen takaa, että riittää jaettavaa. Lehti ennakoii vuo-desta 2017 politiikan kuumaa vuotta.

”Eläkeratkaisut pidentävät työuria yli vuodella. Valtion-talouden leikkaustarve vähenee kahdella miljardilla eurolla.

Kiistellystä eläkeikärajasta saavutettiin sopu – siirretään sen pohtiminen komiteaan. Vuoteen 2017 mennessä pitäisi löytää Matti Vanhasen Rukan ladun varrelle pudottama ehdotus. Ikärajaa pitäisi nostaa. Vuodesta 2017 näyttäisi tulevan politiikan kuuma vuosi. Eläkeikärajan nostosta löytyy varmasti sopu.

Toinen ongelma on vaikeam-pi. Silloin pitäisi taas päättää Dragsviken varuskunnan tulevaisuudesta.

Alkaa toinen erä: Pentti Oinonen vs. Stefan Wallin.”